

BOŽIDAR FINKA

TRIDESET GODINA DJELOVANJA
INSTITUTA ZA JEZIK JAZU
(Sada: Zavod za jezik IFF)
1948—1978.

Referat održan na proslavi tridesete obljetnice postojanja i rada Instituta za jezik (sada Zavoda za jezik) dana 24. studenoga 1978. godine u prostorijama Zavoda.

1. Jezična je djelatnost bila u nakani osnivača Instituta i sadržana je i u njegovu nazivu. Svih trideset godina svojega postojanja Institut je kontinuirano posvetio toj svojoj osnovnoj djelatnosti i kad danas obilježavamo njegov jubilej, temeljno je pitanje: kakva je i kolika je bila ta jezična djelatnost, odnosno: kakav je doprinos i značenje ovoga znanstvenoga zavoda u našem znanstvenom i našem društvenom životu. U želji da se djelatnost Zavoda za jezik, kako se sada zove, kao važna društvena djelatnost proširi i poboljša, ujedno ističemo da ovu našu svečanost shvaćamo ne samo kao pogled na prijedeni put nego i kao zalet prema novim dostignućima.

2. Institut je osnovan zaključkom Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1948. god., u početku kao Institut za jezik i književnost s odsjecima za jezik i za književnost, s glavnom zadaćom da se u jezičnom odsjeku nastavi i završi rad na Akademijinu Rječniku. U međuvremenu je Institut bitno proširio svoju djelatnost prihvaćanjem sve novijih i složenijih zadaća i doživio razne reorganizacije, od izdvajanja u poseban Institut za jezik (1952. god.) do najnovije integracije (1977. god.) u sastavu Instituta za filologiju i folkloristiku pod nazivom Zavod za jezik, ali je sve do danas i u svim organizacijskim promjenama sačuvan kontinuitet rada i uvijek je Institut radio na jezičnim zadaćama od najširega društvenoga interesa, a ujedno su te zadaće u središtu znanstvenoga zanimanja i njegova osnivača, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

3. Institut nema akta o svojem osnivanju. U prvim poratnim godinama više se mislilo na potrebu rada i na stvaranje uvjeta za rad nego na zadovoljenje pravno-upravnih formalnosti, kao što su dekreti ili akti kao dokazi da je neka institucija osnovana i da je u njoj započeo konkretan rad. U skladu s tim, ni u prvoj se objavljenj vijesti o Institutu ne govori o njegovu osnivanju, nego se govori o početku rada u njemu. U *Ljetopisu JAZU* broj 54 (str. 88, Zagreb 1949) stoji da je Institut »započeo radom 1. veljače 1948.«. Tu su odmah i podaci o organizaciji i osnovnoj djelatnosti, zamišljenoj na dulji niz godina. Oni glase: »Za predsjednika Instituta izabran je akademik Barac«... »U Odsjeku za jezik koncentriran je sav rad na Akademijinu velikom Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika, u kojem radu surađuju gotovo svi naši priznati stručnjaci. Glavnu organizaciju toga Odsjeka vodi prof. Stjepan Musulin«... »Ujedno se vrše predradnje za izradu praktičnoga Rječnika hrvatskoga književnog jezika. Taj je rad povjeren prof. Juliju Benešiću«. Kao što svi znamo, prva je zadaća uporno nastavljena i do kraja završena, druga je također daleko odmakla, ali je autorovom smrću rad prekinut, čekajući i do danas predanoga nastavljača.

4. Više svjetla na osnivanje i prvo razdoblje rada u Institutu daju podaci u raznim zapisnicima i izvještajima. O tom razdoblju Stjepan Musulin kaže ovo: »Taj institut, kao prvi u obnovljenoj Akademiji, započeo je rad na početku 1948. g.« Ako se uzme da je rad Instituta započeo organizacijom i početkom rada na Akademijinu Rječniku, onda bi to bio datum 31. siječnja 1948. godine, kada je održana »prva sjednica uređivačkog odbora za obrađivanje Akademijina rječnika«, o kojoj je vođen i zapisnik. Zanimljiv je podatak iz toga zapisnika kako se, u ono vrijeme entuzijazma i udarništva, gledalo i na mogućnost završetka rada na Akademijinu Rječniku. Citiramo: »Akademija želi, da se to veliko djelo izvrši i svrši u okviru petogodišnjeg njezina naučnog plana, to znači za četiri godine. Sve kalkulacije prema dosadašnjem radu na Rječniku, prema broju listića u neobrađenoj građi, prema Broz-Ivekovićevu rječniku i t. d. daju nadu, da će se taj posao moći svršiti u određenom roku.«

Poznao je da se ta nada nije ispunila, ali je ipak činjenica da je osnovni tekst rukopisa, sa znatno proširenom građom iz novoprimitelnih izvora, ipak bio gotov o desetogodišnjici nastavka rada, i to se mora smatrati velikim uspjehom Instituta. Sav ostali rad na Rječniku do izlaska zadnjega njegova sveska 1975. godine odnosio se na reviziju i redakciju rukopisa i na poslove u vezi s tiskanjem, a to više nije zavisilo samo od rada u Institutu nego i od mnogih drugih faktora, kao što su financijski problemi, mogućnosti i kapacitet tiskare, pa i odnos same Akademije prema Rječniku.

Prebrođene su ipak sve teškoće i Rječnik je danas ponos svih nas, ponos Akademije i nacionalni ponos, monumentalno rječničko djelo, gotovo bez premca u svijetu.

Podaci o Rječniku, među kojima su i podaci o svim radnicima koji su na njemu radili, najpotpunije su izloženi najprije u Maretićevim *Criticama* (Zagreb, 1916. g.), zatim u Pavešić-Reizeričinim *Novim criticama o Rječniku* (Ljetopis JAZU 70, Zagreb 1965. g.), napokon u *Dodatku* objavljenom u posljednjem, 97. svesku Rječnika pod uredništvom akademika Lj. Jonkea, pa se u ovoj prilici ne ponavljaju. Treba ipak reći da su još među nama neki radnici (neki su od njih i ovdje nazočni), koji su izrađivali Rječnik kao svoje životno djelo (osobito J. Jedvaj i P. Rogić koji su na njemu radili sve do kraja). Rječniku se mogu izricati pohvale, mogu mu se izricati i pokude, ali najrječitije govori o sebi upravo sam Rječnik sa svojih oko 250.000 riječi, obrađenih fonetski, akcenatski, morfološki, etimološki, semantički, često i komparativno leksikografski, i to u kronološkom rasporedu svih potvrda, iz kojih se vidi rasprostranjenost i povijest života svake obuhvaćene riječi. Zato je Rječnik podvig i onda kad ima (i ako ima) slabosti. Zato pripada priznanje i čestitka svima onima koji su u to djelo utkali svoju brigu, svoja nastojanja, svoje znanje i svoj rad. Zato možda i nije neskromno ako se kaže da je Institut samim tim djelom opravdao svoje postojanje.

5. Na poticaj Jugoslavenske akademije odmah se po završetku obrađivanja Rječnika prišlo u Institutu (1959. g.) pripremama za izradu njegovih dopuna. Trebalo je proširiti njegovu osnovicu mnogim i raznovrsnim prije neobuhvaćenim leksičkim izvorima, rukopisnima i objavljenima, prikupiti i ekscerpirati te izvore, građu abecedirati, izraditi koncepciju obrade dopuna i prionuti uz rad. Pod vodstvom S. Pavešića i taj je posao u najvećoj mjeri obavljen. Obuhvaćeno je u prvoj fazi oko 400 izvora i iz njih je ispisano oko 400.000 kartotečnih jedinica. Ostaje da se još obuhvati određen popis naknadno utvrđenih izvora i po istom postupku leksička građa ispiše i uključi u glavnu kartoteku. Računajući i nadalje na interes i svaku pomoć Jugoslavenske akademije, Institut će organizirati i taj posao, no rad na obrađivanju dopuna ipak zbog toga ne stoji. Već su, na temelju prije prikupljene građe (iz onih oko 400 izvora), pri kraju obrade riječi koje počinju slovima A, B i C, sada pod vodstvom Valentina Putanča. Kad se dobije građa iz naknadno prihvaćenih izvora, trebat će revidirati i dopuniti dosadašnje obrade i onda ih postupno redigirati. Uz povoljne uvjete, kadrovske i financijske, sav bi se taj posao mogao obaviti i u relativno kratko vrijeme od jednoga desetljeća. Na dopunama Rječnika dijelom radnoga vremena rade: V. Putanec, D. Malić, M. Peti, E. Barić, B. Tafra, A. Ptičar, D. Alerić.

6. Jugoslavenska je akademija Institutu povjerala i izradu Kajkavskoga rječnika, koji je također svojevrsna dopuna velikoga Rječnika. Tu je rad, pod vodstvom B. Finke, još više odmakao nego rad na direktnim dopunama Akademijina Rječnika. Pripreme su započele 1963. godine i svi osnovni podaci o tom rječniku (problemski dio, bibliografija izvora, upute za obrađivanje, popis priručne literature i pojmovne kratice) objavljeni su u Finkinu prilogu *O povijesnom rječniku hrvat-*

skoga kajkavskoga književnog jezika (Ljetopis JAZU 70, Zagreb 1965) i u Finka-Reizer-Šojatovu *Naputku za rad na Rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* (Rasprave Instituta za jezik, 2, Zagreb 1973). Za Kajkavski je rječnik prikupljeno blizu 1,000.000 kartotečnih jedinica iz oko 450 kajkavskih izvora, a obrada je stigla do slova M. Tek će nakon izrade Kajkavskog rječnika dobiti hrvatski jezik zaokruženu leksikografsku sliku jer, kao što je poznato, u Akademijinu je rječniku obuhvaćeno kajkavsko narječje samo simbolički. Dijelom radnoga vremena na Kajkavskom rječniku rade: B. Finka, A. Šojat, Z. Reizer, V. Zečević, V. Barac-Grum, M. Lončarić, I. Kalinski i M. Mamić.

7. U Institutu je priređeno za tisak i još jedno, veoma značajno djelo hrvatske leksikografije i filologije, Skokov *Etimologijski rječnik*, na kojem je djelu u predradnjama surađivao radnik Instituta V. Putanec. Uz urednike M. Deanovića i Lj. Jonkea taj je rječnik i priredio za tisak član Instituta Valentin Putanec. Kao prvi etimološki rječnik našega jezika naišao je na veoma velik interes i odjek i kod nas i u svijetu, a to također govori i o njegovoj potrebi i o njegovoj vrijednosti te o stavu Akademije koja se svojski založila da se to djelo završi i izda.

8. Radnici su Instituta (P. Rogić i S. Pavešić) sudjelovali i na izradi *Pravopisa i Pravopisnoga rječnika* u organizaciji i izdanju Matice hrvatske i Matice srpske (Zagreb — Novi Sad 1960. g.) i na izradi, u organizaciji istih izdavača, *Rječnika hrvatskosrpskog odnosno srpskohrvatskoga književnog jezika* (P. Rogić, S. Pavešić i B. Finka) od kojega su u latiničkom izdanju izašle samo prve dvije knjige (slova od A do K), a u ćiriličkom izdanju svih šest knjiga.

U suradnji Instituta i Nakladnog zavoda MH pokrenuta je akcija da se obnovi rad na Rječniku hrvatskoga književnog jezika. Izrađena su i prodiskutirana opća načela za nastavak rada, ona su prihvaćena i od Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu, napravljen popis novih rječničkih izvora koje bi trebalo obuhvatiti i sastavljene instrukcije za izbor riječi i ispisivanje te izrađena financijska konstrukcija za rad na Rječniku. Čim se ostvare mogućnosti, privremeno će uredništvo (B. Finka kao voditelj, V. Putanec i A. Šojat kao predstavnici Instituta; V. Anić i J. Silić s Katedre za suvremeni hrvatski književni jezik Fil. fakulteta u Zagrebu; P. Budak kao predstavnik i direktor Nakladnog zavoda MH) početi organizirati rad na tom rječniku.

9. S austrijskom stranom (pod vodstvom akademika J. Hamma) Institut surađuje na izradi prvoga rječnika gradišćanskih Hrvata; pod vodstvom B. Finke i A. Šojata prikupljena je leksička građa i sastavljena leksička kartoteka, koja se upravo redigira, pa se može očekivati da će se u idućoj (1979. g.) godini završiti prva verzija toga rječnika pod naslovom *Njemačko-gradišćanskohrvatsko-hrvatski rječnik*. Ujedno se priprema verzija s gradišćanskohrvatskim i verzija s hrvatskim riječima u prvom stupcu.

10. Među leksikografska i srodna djela treba uvrstiti i *Jezični savjetnik s gramatikom* koji je pod vodstvom S. Pavešića u cijelosti pokrenut i izrađen u Institutu (Zagreb, Matica hrvatska, 1971. g.) radom četvero njegovih radnika (S. Pavešić, D. Malić, V. Barac-Grum i Z. Vince). To je djelo naišlo na veoma široku primjenu, pogotovu što su i Maretićev *Hrvatski ili srpski jezični savjetnik* (Zagreb 1924. g.) kao i druga slična i srodna djela i prije i poslije Maretićeve i zastarjela i nedostupna.

11. Odazivajući se aktualnim društvenim potrebama i narudžbama jezičnih usluga, Institut je prerastao u središte za terminološka pitanja i terminološku standardizaciju u SR Hrvatskoj, u tijesnoj suradnji s Jugoslavenskim zavodom za standardizaciju u Beogradu, s terminološkim središtima u drugim republikama i gotovo sa svim terminološkim tijelima, skupinama i terminolozima pojedinih struka u Hrvatskoj, a osobito u gradu Zagrebu. Obrađeno je, opisano i definirano na tisuće najraznovrsnijih termina, tako da je upravo tim radom i utemeljena opća i sustavna terminološka djelatnost u našoj zemlji. Sada taj rad vodi M. Peti, a surađuju D. Malić, D. Alerić, M. Lončarić, I. Kalinski, E. Barić, povremeno i drugi radnici.

U Institutu je svojevremeno djelovala i Radna jedinica za pomorsku terminologiju pod vodstvom B. Jurišića, u kojoj je djelovao i M. Moguš. Ona je radom velikoga broja suradnika uspjela prikupiti pozamašnu terminološku građu iz pomorstva i ribarstva, dijelom s terena — dijelom iz stručne literature. Ta se građa sada iskorištava u izradi rječnika pomorsko-ribarske terminologije (R. Vidović), a poslužila je i za veći broj napisa o jezičnoj problematici naše pomorsko-ribarske terminologije (B. Finka).

12. Održavajući tijesne veze i odnose ne samo sa svojim osnivačem, Jugoslavenskom akademijom znanosti i umjetnosti, nego i sa srodnim institutima i organizacijama u zemlji i s nekima u inozemstvu, Institut surađuje i sa Slavističkim seminarom u Mannheimu na izradi frazeološkoga rječnika hrvatskoga književnog jezika (B. Finka i A. Šojat), a sa Slavističkim seminarom u Kölnu nastavio je i završio rad na čakavskom rječniku srednjodalmatinskog otočja koji je rječnik zasnovao M. Hraste, a doradio i završio član Instituta P. Šimunović. U istoj suradnji, pod vodstvom R. Olescha, izrađena je i prva krestomatija čakavskih dijalekatskih tekstova, koju je priredio P. Šimunović, a sadrži i kratak opis govora svakoga obuhvaćenoga punkta.

13. S područja šire jezične problematike izrađeno je na desetke studija i napisano više stotina članaka o povijesti i sadašnjem stanju našega jezika, u kojem su radu dali svoj prilog svi stručno-znanstveni radnici Instituta. Prihvaćena je i aktualna i urgentna društvena narudžba da se izradi priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika, koja je pod vodstvom S. Pavešića i radom većega broja radnika Instituta (D. Malić, M. Peti, M. Znika, E. Barić, M. Lončarić, V. Zečević, uz suradnju

V. Putanca i D. Alerića, djelomično i nekih drugih radnika Instituta) dovršena i sad je pred izlaženjem iz tiska u nakladi »Školske knjige«. Paralelno se radilo i na velikoj, dokumentarnoj i znanstvenoj gramatici hrvatskoga književnog jezika. Pod vodstvom Lj. Jonkea, zatim S. Pavešića i V. Putanca i sadašnjega urednika B. Finke, uz pomoćnoga urednika D. Alerića, u Institutu je razmotrena i izrađena koncepcija te gramatike, određeni i prikupljeni izvori, stvorena problemska jezična kartoteka i prikupljena gramatička literatura, a samo je pisanje dijelova gramatike povjereno ovim suradnicima: M. Moguš — uvodni dio, D. Brozović — fonetsko-fonološki, akcenatski i morfonološki dio, S. Pavešić i S. Težak — morfološki dio, S. Babić — dio o tvorbi riječi, R. Katičić — sintaksa. Rad je na svim dijelovima uvelike odmakao, a dio je o sintaksi već završen. Obuhvaća oko 1.200 tipkanih strana i vode se pregovori sa »Školskom knjigom« o izdavanju toga dijela.

14. U Institutu je važna i lektorska, pa i korektorska djelatnost, prvenstveno za potrebe Akademije, ali i za druge mnogobrojne korisnike. Pod vodstvom D. Malić kao općega voditelja jezične djelatnosti Instituta, nakon prerane smrti S. Pavešića, danomice se daju savjeti u upute u jezičnim pitanjima veoma širokom krugu korisnika: administrativno-upravnim službama, školskim organizacijama, pravnim, uredničkim, trgovačkim i drugim tijelima, sve do republičkih organa uprave i zakonodavstva, te velikom broju pojedinaca.

15. U Institutu je veoma intenzivan i razgranat i dijalektološki rad. Pod vodstvom najprije B. Finke, zatim A. Šojata ispitano je i opisano na stotine mjesnih govora i više širih regija sviju naših dijalekata i narječja, a i objavljeni dijalektološki radovi članova Instituta različita opsega i načina opisa penju se na više od sto jedinica (B. Finka, A. Šojat, V. Zečević, P. Šimunović, S. Pavešić, M. Lončarić, I. Kalinski, V. Barac-Grum). Osim toga, u Institutu je središte za SR Hrvatsku na izradi lingvističkih i dijalektoloških atlasa. Rade se:

Hrvatskosrpski dijalektološki atlas,
Općeslavenski lingvistički atlas (OLA),
Karpatski lingvistički atlas,
Evropski lingvistički atlas.

Najdalje je odmakao rad na OLA jer je, u suradnji predstavnika iz svih slavenskih zemalja i iz zemalja sa slavenskim nacionalnim manjinama, po izrađenom i objavljenom kvestionaru (Moskva 1965. g.) prikupljena građa sa svih 28 predviđenih terenskih punktova u SR Hrvatskoj, stvoreni su ili se stvaraju indeksi podataka za pojedina pitanja. Naši su predstavnici (B. Finka i A. Šojat) članovi Međunarodne radne grupe i Komisije OLA u Moskvi, djelujući u rješavanju svih pitanja vezanih za taj atlas, a sami su izradili 5 atlasnih karata s legendama, komentarima i redigirali pripadne indekse s više od 800 punktova na čitavu slavenskom jezičnom prostoru.

Za hrvatskosrpski atlas urađeno je nešto više od polovice terenskoga posla, također na temelju posebnoga kvestionara urađenoga i objavljenoga u tu svrhu. Za karpatski i evropski lingvistički atlas članovi Instituta (prije navedeni) daju sve jezične podatke s potrebnim komentarima. U Institutu se izrađuju i fonološki opisi punktova OLA, izvršavajući u svemu republičke, savezne i međunarodne zadatke na navedenim atlasima kao obaveze Jugoslavenske akademije.

16. Institut je odavna, najviše nastojanjem pok. akademika P. Skoka, središte onomastičke djelatnosti za čitavu Jugoslaviju i posebno za Hrvatsku, zadatak koji je Institutu također povjerila Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Najprije pod vodstvom B. Jurišića, onda V. Putanca, a sada P. Šimunovića, stalno se težilo za tim da se uspostavlja i popunjavaju onomastičke kartoteke (po vremenskim razdobljima, po terenskom kriteriju, po onomastičkoj specifikaciji, itd.) i da se izrađuju i objavljuju monografski onomastički opisi. I tu ima veoma velik broj objavljenih priloga više radnika Instituta (B. Jurišić, P. Rogić, S. Pavešić, V. Putanec, B. Finka, A. Šojat, P. Šimunović, D. Alerić, V. Zečević, V. Barac-Grum, N. Vajs i neki drugi). Između mnogih onomastičkih djelatnosti osobito se ističe veliko objavljeno djelo *Leksik prezimena SR Hrvatske* (Zagreb 1976. g.), a pred završnom je redakcijom i toponijski rječnik Jugoslavije, sastavljen na temelju ispisa iz specijalki stare Jugoslavije, dopunjen podacima i s onih područja koja su između dva rata bila izvan granica Jugoslavije. Izrađena je i naša opširna retrospektivna onomastička bibliografija (V. Putanec i P. Šimunović), najkompletnije djelo te vrste u svijetu, s preko 7.000 bibliografskih jedinica. Redovito se izrađuju i kurentne onomastičke bibliografije za svaku godinu.

17. Operativno su na čelu Instituta stajali: S. Musulin, M. Hraste, Lj. Jonke, B. Finka i sada A. Šojat, kraće vrijeme i V. Putanec. Sva se djelatnost Instituta odvija o odsjecima:

za jezik i leksikografiju (prije voditelj S. Pavešić, zatim voditelj leksikografskoga smjera V. Putanec, voditelj jezičnoga smjera D. Malić),
za dijalektologiju (prije voditelj B. Finka, onda A. Šojat),
za onomastiku (voditelj najprije B. Jurišić, zatim V. Putanec, sada P. Šimunović).

Zbog sve razgranatije terminološke djelatnosti pokazuje se potreba da se osnuje i poseban odsjek za terminologiju (s voditeljem M. Petijem).

Odsjeci nisu strogo odijeljeni, pa se rad pojedinih radnika proteže na dva, pa i na sve odsjeke. Uska bi specijalizacija za rad samo u jednom odsjeku bila korisna, ali bi ujedno lišavala radnika mogućnosti da se razvije šire lingvistički.

Priručna knjižnica Instituta, koja se stalno popunjava kupnjom, zamjenama i poklonima, posebna je jedinica. Od početka je vode isključivo stručni radnici, dakle bez profesionalnoga knjižničara, kao dio svojih redovitih radnih obaveza (sve do odlaska u mirovinu ove godine Z. Reizer, a sada M. Mamić, povremeno uz pomoć i nekih drugih radnika).

Opće poslove Instituta gotovo je sve vrijeme obavljao samo jedan radnik (najprije Z. Reizer, zatim M. Brlečić, A. Harfman i sada A. Lučić); jedan je radnik obavljao i sve pomoćne poslove (M. Zorko, J. Laskotić, A. Kornet, R. Dravinec i sada J. Dugonjić).

Mnoge je od djelatnosti svojih odsjeka Institut mogao obaviti jedino uz rad velikoga broja svojih vanjskih suradnika, počevši već od rada na Akademijinu rječniku i nastavljajući tu praksu i do danas, pa i svim tim radnicima pripada priznanje i zahvalnost za postignute uspjehe i rezultate u Institutu.

Dragocjena je bila i neposredna prisutnost i rad članova Akademije, osobito iz Razreda za filologiju, u Savjetu Instituta. U raznim fazama u Savjetu su se izredali ovi predstavnici Akademije: J. Majnarić, M. De-anović, S. Musulin, M. Hraste, V. Gortan, Lj. Jonke, M. Ratković, I. Fran-geš, R. Filipović.

18. Ovim prikazom nisu ni približno nabrojene sve djelatnosti kojima se Institut bavi i svi rezultati koje je postigao, ali i ovo što je navedeno potvrđuje da je djelatnost Instituta bila pozamašna i raznovrsna, da zadire u sva lingvistička i kulturološka pitanja vezana za jezični fenomen, s posebnim obzirom na hrvatski jezik i na jezike koji su bilo povijesno bilo zemljopisno njemu bliski ili s njime bili u kakvoj vezi.

Djelatnost se Instituta ogleda i u društvenom angažiranju njegovih članova, osobito kad je ona stručno orijentirana. Više je članova Instituta u Upravnom odboru HFD (V. Putanec, B. Finka, A. Šojat, M. Peti, P. Šimunović, E. Barić), a jedan je član Instituta i sadašnji dugogodišnji predsjednik toga društva (A. Šojat). Jedan je član Instituta položio temelje Zagrebačkom lingvističkom krugu HFD (B. Finka). Neki su radnici Instituta članovi i funkcionari međuakademijskih odbora za dijalektologiju (B. Finka i A. Šojat) i onomastiku (P. Šimunović), a u Akademijinim odborima za dijalektologiju, onomastiku i leksikografiju radnici Instituta čine dobar dio članstva i rukovode nekima od tih odbora. I sama se djelatnost tih odbora dobrim dijelom odvija u Institutu ili radom i zauzimanjem njegovih radnika. Ima radnika iz Instituta i u jugoslavenskim i međunarodnim slavističkim tijelima, osobito dijalektološkim i onomastičkim (B. Finka, A. Šojat, P. Šimunović), a jedan je radnik i član Međunarodnoga slavističkoga komiteta (P. Šimunović) te je djelovao i u užem vodstvu za pripremu i održavanje Osmoga međunarodnoga slavističkoga kongresa, koji se u mjesecu rujnu ove godine održao u Zagrebu.

Radnici su Instituta sudjelovali s referatima na velikom broju domaćih i međunarodnih slavističkih kongresa, konferencija, znanstvenih skupova i sličnih manifestacija i aktivno sudjelovali u organizaciji nekih od tih skupova u zemlji, osobito dijalektoloških i onomastičkih.

Dva su radnika Instituta primljena u članstvo Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (B. Finka kao izvanredni član i V. Putanec kao član suradnik), a razložno se je nadati da će Akademija primiti u svoje članstvo i još kojega istaknutoga radnika Instituta.

Dva su bivša radnika Instituta odlikovana ordenima Predsjednika Republika (P. Rogić i S. Pavešić), a dva su sadašnja radnika nagrađena republičkom nagradom »Božidar Adžija« za istaknutu znanstvenu djelatnost (V. Putanec i B. Finka). Godine 1975. Institut je za svoj rad dobio nagradu grada Zagreba.

Neki su radnici Instituta urednici ili članovi uredništva naših filoloških časopisa i drugih srodnih publikacija, kao što su: Jezik (B. Finka), Suvremena lingvistika (B. Finka), Rasprave Zavoda za jezik (B. Finka, V. Putanec, P. Šimunović i A. Šojat), Biblioteka HFD (A. Šojat), Bulletin scientifique (V. Putanec), Filologija (B. Finka), Onomastica jugoslavica (P. Šimunović).

19. Shvaćajući društvene potrebe za jezičnom djelatnošću u najširem smislu i nastojeći da tim potrebama što bolje udovoljava, imajući nadalje u vidu da je za taj posao potrebno osposobiti stručni i znanstveni kadar i vodeći računa o potrebi primanja mladih perspektivnih stručnjaka za djelatnosti kojima se Institut bavi, stalno su činjeni naponi ne samo da se popuni koje ispražnjeno mjesto nego da se stvori i koje novo. Tako je i u ovoj, jubilarnoj godini odlaskom u mirovinu jednoga radnika (Z. Reizer) primljeno dvoje novih radnika (M. Menac i M. Lukenda).

Vodi se i stalna briga o daljnjem usavršavanju kadrova, pa je sada od 20 stručno-znanstvenih radnika pet doktora (B. Finka, M. Lukenda, V. Putanec, P. Šimunović, A. Šojat) i sedam magistara znanosti (V. Barac-Grum, M. Lončarić, D. Malić, M. Peti, D. Raguž, N. Vajs, V. Zečević) i dva doktoranda (D. Alerić i M. Lončarić). I svi su ostali radnici stručno-znanstvene orijentacije poticani i stimulirani za postizanje znanstvenih stupnjeva i svi se nalaze pred stjecanjem stupnja magistra, neki i doktora filoloških znanosti.

20. Na temelju iznesenih podataka moguće je zaključak da je djelatnost Instituta znatna, da iz nje proizlazi i odgovarajuće značenje Instituta u našem društvu.

Perspektiva je Instituta u pojačanom radu na svim područjima jezične djelatnosti, s potrebom kadrovskih prinova i stalnim usavršavanjem svih radnika, zatim, i osobito, u rješavanju prostornih potreba Instituta za nesmetan rad.

Izražavajući dužnu zahvalnost svim društvenim faktorima koji su u ovom tridesetogodišnjem razdoblju pridonijeli stvaranju uvjeta za rad, osobito Savjetu za naučni rad SRH na čelu s predsjednikom akademikom I. Jurkovićem i Jugoslavenskoj akademiji, posebno njezinu Razredu za filologiju, Institut, sada pod nazivom Zavoda za jezik, i nadalje mnogo polaže na razumijevanje šire društvene zajednice, a posebno i najneposrednije na pomoć i razumijevanje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti kao svojega osnivača, u ime koje i za koju je izvršitelj svojih najkrupnijih i najdalekosežnijih radnih zadaća.